

Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.

Sammanfattning

Finansutskottet behandlar i detta betänkande utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. Utskottet tillstyrker regeringens förslag i budgetpropositionen om anslagsfördelningen för 2013. Anslagen inom utgiftsområdet uppgår 2013 därmed till 22 168 miljoner kronor.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Anslagen för 2013 inom utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.	5
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	10
Propositionen	10
<i>Bilaga 2</i>	
Utskottets anslagsförslag	11
 <i>Tabeller</i>	
Tabell 1 Utgiftsmässiga räntor på statsskulden 2011–2016	6
Tabell 2 Utgifts- och kostnadmässiga räntor på statsskulden 2011– 2016	6
Tabell 3 Utveckling av provisionskostnader 2011–2016	8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Anslagen för 2013 inom utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.

Riksdagen anvisar för 2013 anslagen inom utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. enligt specifikationen i bilaga 2. Därmed bifaller riksdagen proposition 2012/13:1 utgiftsområde 26 punkt 1.

Stockholm den 6 december 2012

På finansutskottets vägnar

Anna Kinberg Batra

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anna Kinberg Batra (M), Fredrik Olovsson (S), Göran Pettersson (M), Pia Nilsson (S), Peder Wachtmeister (M), Jörgen Hellman (S), Maryam Yazdanfar (S), Carl B Hamilton (FP), Bo Bernhardsson (S), Per Åsling (C), Marie Nordén (S), Staffan Anger (M), Anders Sellström (KD), Sven-Olof Sällström (SD), Ulla Andersson (V), Jörgen Andersson (M) och Mats Pertoft (MP).

Redogörelse för ärendet

Riksdagen fastställde den 21 november 2012 ramen för utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. till 22 168 miljoner kronor (bet. 2012/13:FiU1). Utgiftsområdets anslag får enligt 5 kap. 12 § riksdagsordningen inte överskrida den fastlagda ramen för utgiftsområdet.

I detta betänkande tar finansutskottet ställning till regeringens förslag om anslagsfördelningen 2013. Förslaget i propositionen återges i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Anslagen för 2013 inom utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar medel inom utgiftsområde 26 enligt regeringens förslag.

Anslaget 1:1 Räntor på statsskulden

Propositionen

Från anslaget finansieras utgifter för räntor på statsskulden. Anslaget påverkas främst av statsskuldens storlek, ränte- och valutakursutvecklingen samt Riksgäldskontorets upplånings- och skuldförvaltningsteknik. Anslaget får överskridas om det är nödvändigt för att fullgöra statens betalningsåtaganden.

Regeringen förklarar i propositionen att ränteutgifterna förväntas bli nära 7 miljarder kronor lägre 2012 än 2011, vilket bl.a. förklaras av det lägre ränteläget. Vidare var ränteutgifterna 2011 höga på grund av valutakursförluster för skulden i utländsk valuta och kursförluster vid byten av lån.

Anslagsutfallet 2011 blev 1,7 miljarder kronor lägre än ursprungligt anvisade medel.

År 2013–2016 beräknas ränteutgifterna bli relativt låga (undantaget 2015) trots att marknadsräntorna väntas stiga. Den viktigaste orsaken till att ränteutgifterna beräknas sjunka är att statsskulden beräknas minska under prognosperioden. År 2015 beräknas dock ränteutgifterna öka kraftigt. Anledningen är att en större volym realobligationer förfaller, vilket ökar utgifterna med ca 9 miljarder kronor när inflationskompensationen betalas ut.

Regeringen redovisar följande tabell över utvecklingen av utgiftsmässiga räntor på statsskulden 2011–2016:

Tabell 1 Utgiftsmässiga räntor på statsskulden 2011–2016*Miljarder kronor*

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Räntor på lån i svenska kronor	29,3	27,7	24,0	29,4	33,2	20,4
Räntor på lån i utländsk valuta	2,2	2,5	2,0	2,5	3,5	4,5
Över-/underkurser vid emission	-6,0	-9,5	-0,5	0,0	0,0	0,0
Summa räntor	25,5	20,7	25,5	31,9	36,7	24,9
Räntor på in- och utlåning	-4,6	-5,0	-5,0	-5,0	-5,5	-5,5
Valutaförluster/-vinster	3,8	0,0	-1,0	-8,5	0,0	0,0
Kursförluster/-vinster	9,8	12,0	2,5	5,0	0,0	0,0
Övrigt	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa ränteutgifter	34,4	27,7	22,0	23,4	31,2	19,4

Källa: Budgetpropositionen för 2013.

Genom att periodisera räntorna över lånens löptid, s.k. kostnadsmässig redovisning, underlättas förståelsen för hur kostnaden för statsskulden utvecklats över tid. Kostnaden redovisas i tabell 2. Kostnadsmässig redovisning visar alltså den ränta som genererats under en viss tidsperiod i stället för faktiska utbetalningar.

Tabell 2 Utgifts- och kostnadsmässiga räntor på statsskulden 2011–2016*Miljarder kronor*

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Summa räntor enligt tabell 1	25,5	20,7	25,5	31,9	36,7	24,9
Summa kostnadsjustering	0,7	3,5	0	-3,5	-9,0	0
Summa räntekostnader	26,2	24,2	25,5	28,4	27,7	24,9

Källa: Budgetpropositionen för 2013.

Uttryckt som andel av BNP beräknas statsskuld räntorna minska under hela prognosperioden: från 1 procent 2011 till 0,5 procent 2016.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 22 028 miljoner kronor för 2013 till ramanslaget 1:1 Räntor på statsskulden.

Anslaget 1:2 Oförutsedda utgifter

Propositionen

I statens budget finns ett särskilt anslag som vid behov kan användas för oförutsedda utgifter. Medel från anslaget får tas i anspråk efter beslut av regeringen i varje enskilt fall. Anslaget bör enligt regeringen få disponeras för utgifter som är av så brådskande art att ärendet inte hinner underställas riksdagen samtidigt som utgifterna inte lämpligen kan täckas av andra medel som står till regeringens förfogande. Under en lång följd av år har riksdagen även medgivit att anslaget får användas för vissa speciella ändamål om andra medel inte står till förfogande.

Från detta anslag har regeringen t.ex. betalat ut belopp som staten genom lagakraftvunnen dom ålagts att betala och belopp som staten till följd av skada i samband med statlig verksamhet efter uppgörelse har åtagit sig att betala. Regeringen hänvisar till Årsredovisning för staten 2011 (skr. 2011/12:101) för en redovisning av användningen av anslaget 2011.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 10 000 000 kronor för 2013 till ramanslaget 1:2 Oförutsedda utgifter.

Anslaget 1:3 Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning

Propositionen

Anslaget avser provisionskostnader relaterade till upplåning och förvaltning av statsskulden. Samtliga kostnader inom anslaget redovisas utanför utgiftstaket.

Riksgäldskontoret betalar företrädesvis ut provision till marknadsaktörer för att de upprätthåller infrastrukturen på marknaden genom att sälja, marknadsföra och lösa in Riksgäldskontorets produkter. Dessutom betalas provision till de externa förvaltare som arbetar på Riksgäldskontorets uppdrag. Externa förvaltare erhåller både en fast och en rörlig provision, där den rörliga baseras på deras resultat.

Provisionskostnaderna varierar kraftigt över tiden. Det beror på att volymerna vad gäller upplåning via olika instrument och metoder skiljer sig åt mellan åren. Försäljningsprovisionerna tredubblades 2009 jämfört med 2008. En stor del av kostnaden berodde på att en 30-årig statsobligation emitterades genom syndikering, vilket innebär att mellanhänder sköter försäljningen mot en avgift. En annan bidragande orsak till de höga kostnaderna 2009 var att ett premieobligationslån emitterades så sent på året 2008 att provisionerna kom att belasta 2009 års anslag. Provisionen till de externa förvaltarna var hög 2009 och 2011. Det hänger samman med att avkastningen under 2008 och 2010 var god, 187 miljoner kronor respektive 263 miljoner kronor, vilket resulterade i att en betydande rörlig ersättning betalades ut påföljande år. År 2009 halverades avkastningen, vilket förklarar den betydligt lägre ersättningen 2010.

Tabell 3 visar utfallet av och prognosen för provisionskostnaderna fördelat på några kategorier 2011–2016. Den högre nivån 2012 jämfört med 2011 beror främst på att Riksgäldskontoret gjorde en upplåning i ett långt lån genom syndikering, vilket medförde provisionskostnader om 22 miljoner kronor. År 2013 planeras inte några syndikerade lån varför kostnaderna beräknas bli lägre än 2012. Kostnaderna för de lån som Riksgäldskontoret hanterar 2014–2016 beräknas bli 125 miljoner kronor per år.

Tabell 3 Utveckling av provisionskostnader 2011–2016*Miljoner kronor**Utfall 2011, prognos 2012–2016*

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Försäljningsprovisioner	53	78	60	85	85	85
Provisioner externa förvaltare	56	30	30	30	30	30
Futuresprovisioner	8	9	9	9	9	9
Övriga provisioner	0	1	1	1	1	1
Summa provisionskostnader	118	119	100	125	125	125

Källa: Budgetpropositionen för 2013.

Sedan anslaget uppfördes i statsbudgeten 1998 har provisionskostnaderna i genomsnitt varit drygt 110 miljoner kronor per år. Eftersom det finns ett bemyndigande om överskridande så bedömer regeringen att det finns utrymme att sänka anslagsnivån med 30 miljoner kronor till 130 miljoner kronor utan att detta skulle inverka negativt på statsskuldförvaltningen. Baserat på utfallet 1998–2011 kommer sänkningen sannolikt att innebära att regeringen behöver utnyttja medgivandet att överskrida anslaget ungefär vart fjärde år.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 130 000 000 kronor för 2013 till ramanslaget 1:3 Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning.

Finansutskottets ställningstagande

I finansutskottets betänkande med anledning av budgetpropositionen för 2012 (2011/12:FiU4) uttalade utskottet önskemål om att regeringen lämnar en närmare redovisning av motiven för den föreslagna anslagsnivån för anslaget 1:3 Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning. I budgetpropositionen för 2013 redovisas mer utförligt hur prognosen för provisionskostnaderna har beräknats. Utifrån denna mer utförliga prognos föreslås också en sänkning av anslagsnivån med 30 miljoner kronor, vilket utskottet välkomnar.

Det är Riksgäldens ansvar att löpande säkerställa att provisionskostnaderna är så låga som möjligt givet de syften de ska uppfylla. Riksgäldens provisionskostnader har under året utvärderats i skrivelsen Statens upplåning och skuldförvaltning för 2007–2011 (skr. 2011/12:104). Skrivelsen överlämnades till riksdagen den 19 april 2012 och behandlades av finansutskottet i betänkande 2011/12:FiU30. Vid behandlingen av skrivelsen aviserade utskottet att man avsåg att återkomma till frågan om provisionskostnader i samband med behandlingen av budgetpropositionen för 2013.

Resultatet av utvärderingen av provisionskostnaderna var på det stora hela positivt, och regeringens bedömning är att den nuvarande ordningen väl tjänar syftet att minimera kostnaderna för statsskulden. Finansutskottet delar regeringens bedömning att flexibilitet är viktigt för att kunna välja det mest kostnadseffektiva upplåningsinstrumentet. Med utgångspunkt i

utvärderingen anser finansutskottet samtidigt att det kan finnas anledning för regeringen att närmare undersöka möjligheterna att reducera de rörliga ersättningarna till de externa förvaltarna.

Med detta ställer sig utskottet bakom regeringens förslag till beräkning av anslagen inom utgiftsområde 26.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2012/13:1 Budgetpropositionen för 2013 utgiftsområde 26:

1. Riksdagen anvisar för budgetåret 2013 ramanslagen inom utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. enligt uppställning i propositionen.

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag
1:1 Räntor på statsskulden	22 098 000
1:2 Oförutsedda utgifter	10 000
1:3 Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning	130 000
Summa för utgiftsområdet	22 168 000

BILAGA 2

Utskottets anslagsförslag

Utskottets förslag till anslag för 2013 inom
utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning.

Tusental kronor

Ramanslag	Avvikelse gentemot regeringen	Utskottets förslag
1:1 Räntor på statsskulden	±0	22 098 000
1:2 Oförutsedda utgifter	±0	10 000
1:3 Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning	±0	130 000
Summa för utgiftsområdet	±0	22 168 000